

Consultatie eindtoets

Toetsbesluit PO

Een verplichte eindtoets is een goede zaak. Kinderen en ouders krijgen een extra gegeven om hun schoolkeuze eventueel te heroverwegen. Het VO heeft een extra gegeven bij de instroom van hun leerlingen. Basisscholen krijgen een extra gegeven om de kwaliteit van hun onderwijs te meten.

Het is goed dat scholen de vrijheid hebben om te kiezen voor een hun passende eindtoets, mits deze eindtoets aan de voorwaarden voldoet die de overheid stelt.

Er zit mijns inziens wel een kant aan de verplichte eindtoets die nadere zorg vraagt.

Zoals uit het document Toetsbesluit PO blijkt, meet de eindtoets welk eindniveau de leerling heeft behaald ten opzichte van de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. Hiervoor is de eindtoets ontworpen

en hiervoor zullen eventuele nieuwe eindtoetsen ook ontworpen moeten worden.

In paragraaf 2.4 wordt ingegaan op de beoordelingen van de leerresultaten door de Inspectie van het onderwijs. Daarin wordt gesteld dat de invoering van de eindtoetsing niets verandert aan het principe dat het behalen van minimumleerresultaten sinds 1 augustus 2010 in artikel 10a van de WPO is verankerd als een bekostigingsvoorwaarde.

Op zich is het logisch dat de gemeten leerresultaten meegenomen worden bij het beoordelen van de kwaliteit van een school. Echter: de importantie die deze gegevens nu hebben, onderscheidt zich van alle andere criteria die de Inspectie gebruikt bij het beoordelen van scholen. De opbrengsten van de eindtoets zijn een soort knock-out criterium. Scholen kunnen op alle criteria voldoende of goed scoren: als ze (meerdere malen) onder de door de Inspectie vastgestelde ondergrens scoren, worden ze als zwakke school gekenmerkt. De eindtoets wordt daarmee het uiteindelijke meetinstrument voor de kwaliteit van scholen terwijl de eindtoets hier nooit voor ontworpen is. Hoewel de Inspectie aangeeft dat zij ook andere competenties en vaardigheden van kinderen belangrijk vindt, worden deze niet of niet op dezelfde wijze gemeten.

Het zo belangrijk maken van de eindtoets leidt tot verschraling van het onderwijs: het gevaar is groot dat er te eenzijdig aandacht wordt besteed aan een klein deel van de cognitieve ontwikkeling. Actuele ontwikkelingen en opvattingen in het onderwijs (zie bijvoorbeeld de uitgave "Een smalle kijk op onderwijskwaliteit " van de Onderwijsraad) gaan in op dit gegeven en waarschuwen ons voor risico's als:

- werken vanuit een niet goed ontwikkelde en onderbouwde visie op wat onderwijs moet bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen
- een onderwaardering van de professionaliteit van leerkrachten
- een klimaat waarin onderwijzers bang zijn om te vernieuwen en te variëren in hun onderwijsaanbod
- het onderwaarderen van kinderen die binnen (een beperkt onderdeel van) de cognitieve ontwikkeling minder presteren

Er wordt in het toetsbesluit PO terecht aandacht besteed aan de valide afname van de eindtoets. Als echter de importantie van de uitslag van de eindtoets diskwalificatie van scholen met zich mee kan brengen, is het niet ondenkbaar dat scholen de uitslagen zullen gaan beïnvloeden door bijvoorbeeld bovenmatig inoefenen van bepaalde vaardigheden of het niet correct afnemen van de eindtoetsen door bijvoorbeeld hulpmiddelen toe te staan.

Mijn reactie op de consultatie gaat dus niet zozeer over de eindtoets op zichzelf maar wel over de manier waarop de eindtoets ingezet wordt door de overheid bij het meten van de kwaliteit van scholen. Een onderwerp wat onderbelicht blijft in de vraagstelling in de consultatie over het besluit.

Bovenstaande argumenten vragen mijns inziens om een heroverweging van de wijze waarop de eindtoets geplaatst wordt binnen het brede kader van toezicht dat gehanteerd wordt door de Inspectie.